

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu esse de doue ori in septimana, mercuria si sambat'a.

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie seu linia, cu litere merunte garmonda, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a treia câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se pota face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adreseate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 19.

Sibiu, 7/19 Martiu 1879.

Anulu II.

Unu biletu autografu alu Majestatii Sale Imperatului.

Din incidentulu marei catastrofe elementare ce a cadiutu asupra cetatii Szeghedinului, Maiestatea Sa au adresatu urmatoriulu biletu autografu catra ministrulu-presiedinte alu Ungariei:

„Scumpulu meu Tisza! Pentru de a corespunde dorintieloru exprimate din mai multe parti, precum si manifestatiunilor leale ce se preparau déjà in toate partile tiei, aveamu intentiunea, că cu dōmn'a soci'a mea, imperatēs'a si regin'a, se visitediu capital'a B.-Pest'a cu ocasiunea serbarei proiectate a aniversarei de 25 ani a dilei casatoriiei Nōstre, pentru că si in mijloculu poporatiunei iubitului nostru regatu Ungari'a se primescu cu recunoscintia felicitările ei, că semne innoite ale amorului si lealitatiei ei probate.“

„Acēsta intentiune ar fi corespunsu si propriilor mele dorintie, cu atatu mai multu, ca sunt totudēuna veselu de a me potea aflā in mijloculu poporatiunei acestei tiei.“

„Dar' grelele lovituri ale sortii, care au cadiutu preste o mare parte a poporatiunei prin inundarea recenta din regiunile Tiszei, M'au indemnatu se me decidu, a renuntia la decisiunea avuta, condusu fiindu in acēsta prin dorintia, că spesele pe care le ar fi avutu muncipiele, comunele, corporatiunile si particularii cu acea ocasiune, precum si sumele ce s'aru fi destinatu pentru scopuri umanitare, se se distribue acuma pre catu numai se pōte si celu pucinu in parte, acelor nefericiti, cari ducu lipsa de ajutorulu celu mai urgentu. Te insarcinediu se faci acēsta cunoscutu preste totu, pre langa acea observare, ca Eu voiu considerā realisarea catu se pōte mai copioasa a acestei dorintie a Mea, prin care poporatiunea totu-dēuna gata la sacrificii va potea inblandi intr'unu modu bine-faceturu suferintiele concetatiuniloru lipsiti de ajutoriu, că prob'a cea mai inbucuratōre si mai placuta ānimei mele a iubirei si lealitatii facia de mine.“

„Totu-odata am dispusu că se ti se mai dea in numele Meu si alu dōmnei, sociei mele a imperatesei si reginei, pre langa sumele oferite in dilele trecute, inca 40.000 fl. din cass'a mea privata, pe care vei avea a 'i administrā in modu corespundie-

toriu pentru ajutorarea si subventionarea acelor ce se nefericira prin exundarea Tiszei.

Buda-Pest'a, 13 Martiu. 1879.

Franciscu Josifu m. p.

Apara-ne Dōmne de amici, că de neamici ne scimu aparā noi.

„Cine ti-a scosu ochiulu mei Ioane?“
„Frate-meu, mei Mirōne.“
„Ti se si cunōsce, că ti l'a scosu din radecina.“

Press'a peridica din Romani'a camu dela 1870 incōce se parea că ar fi uitatu cu totulu, că si dincōce de Carpati ar mai existe ici-colea câte o grupa de romani, câte una „sentinela perduta“, cum se dice in limb'a ostasiēsca. Romaniloru de dincōce, carii pricepu si ei câte ceva din afacerile publice, nu le prea parea reu, că sunt ignorati de către cei de dincolo. Ei adeca sciā, că cei mai multi publicisti din Romani'a ne cunoseu din toate punctele de vedere si anume din celu istoricu, ethnographicu, internationale (cu magiarii, sasii, serbii etc.) celu pucinu asia de bine, pre catu cunōscemu noi cei de aici polulu arcticu si antarcticu, Siberi'a si Polinesi'a. Acea cunoscintia axacta o documentase intre alte foi peridice mai alesu repausat'a „Trompet'a Carpatiloru“, ale carei successōre demne sunt astadi alte, cu care vomu avea rar'a fericire de a conversā mai la vale. De alta parte inse ministrii Romaniei pretindea, uneori chiaru cu violentia, că diarele romanesci „Federatiunea“ si „Albin'a“ din B.-Pesta, „Gazet'a“ din Brasiovu se nu se ocupe de afacerile acelei tiei, pentru-cā nu le cunosc intru nimicu. Asia vreo cātiva ani avuramu pace unii de altii, afara numai, că unii din trensii venia la apele minerali in tier'a unguresca, ēra dintre ai nostrii mergea la oi si negustoria in tier'a ruminēsca. Se mai stracurā pintre oieri ici-colea si câte unu carturariu, nu din alta cauza, decâtu numai „că se inmultiēsca numerulu spioniloru unguresci si alu missionariloru ultramontani austriaci“, precum se facea că credu toti cei esiti din scōl'a grecēsca ori russēsca.

Din Septembrie 1878 una parte a pressei peridice din Romani'a face ērasi romaniloru din

Transilvani'a si Ungari'a onōrea cu totulu neastep-tata de a se ocupā de ei, acuma inse dascalindu'i parintiesce, că pe nisce baiati balosi si urdurosi. Inceputulu ilu facuse in Septembrie „Romani'a libera“ prin una serie de articli esiti din pēn'a unui ardelēnu. „Observatoriulu“ ilu onorā in Nr. 79 cu unu respunsu dulce, precum nu prinde locu la nici-unu dascalu hipocondru, cu atātu mai pucinu la unulu care tine, că poporulu romanescu nu are nici-o trebuintia de sciinti'a economiei nationale, si că celu ce o recomanda, seduce pe natiune. Acelasi diariu isi continua dascalitur'a in Nr. 465 unde publicistulu ii casuana a se ocupā din nou de persōn'a lui G. Baritiu si 'lu infrunta ōresicam amerintiandu, că de ce nu publica documente istorice, de ce nu scrie istori'a, că uite, daca va muri, nu o va mai scrie; deci se'i faca placint'a curendu ori din câte foi, că dlui ii este fōme. 11 ani de dile Baritiu publica in „Transilvani'a“ neince-tatu sute de documente istorice, incependu cu sec. alu 12-lea si ajungēdu pāna pe la a. 1850; dara toate acelea colectiuni pentru ilustrii publicisti din Romani'a nu existu de locu, precum nu exista nici Archivulu lui Cipariu pentru istoria si philologia, că cine ce'si pērda timpulu cu „blasianii“ si „brasiovenii“ nesarate si necalite. Ba totusi: in 11 ani acea fōia a asociatiunei literarie din Transilvani'a au avutu in Romani'a intrēga numerulu respectabile de cinci abonati; ce e dreptu, intre aceia n'au fostu nici unulu dintre eruditii colaboratori ai Romaniei libere. De altumentrea Baritiu totu ar mai scōte la lumina vreo colectiune de documente; dupace inse „Transilvaniei“ i se sucū gūtulu mai alesu din cauza că esiā in trens'a documente; dupace de alta parte densulu si unu ginere alu seu perdura totu in acei 11 ani preste 60 mii mai alesu in piati'a Bucuresciloru, la tipografii, librarii si brasiovenii, nu are nici-unu gustu de a tipari pe spesele proprii Magazine si Archive pentru siōrecii de prin bibliotece si poduri, pe unde mucediescu cele publicate de altii. Nu cumva publicistulu din „Rom. l.“ are placerea de a pune la dispositiune fonduri spre unu scopu că acesta? Atunci, ēca, i s'ar implini poft'a.

Dara „Romani'a libera“ simte mare mancarime de a luā pe Baritiu sub epitropi'a sa. Asia mai deunadi ilu trase la raspundere, că ce intielege elu sub cuvintele: „De intielegere si concordia sincera

Foisiōr'a „Observatoriului“.

Verfulu cu doru si Florea ciobanulu.

Legenda.

VI.

Brum'a se 'ngrosiasc,
Iērb'a se uscase,
Nu s'audu nici cani
Prin vai pe la stani;
Toti din munti plecara
Si se departara;
Florea singurelu
Sermanulu de elu,
In acea pustia
Anim'a-si sfasiia,
Totu pe Doru āmblandu,
Unu culcusiū cautandu.
Iērn'a-lu incoltise,
Si d'abia-si gasise
In cōst'a lui Doru
Sub stanci unu locsiuru,
Unde se s'oprēsca
Se adapostēsca;
Dar' sufletu 'n sbornu,
Ardiendu de unu doru;
Nici munti, nici valcele,
Nici cerulu cu stele,
Nu-lu potu incapea
Si totu ratacia.
Elu precum vorbise
Si fagaduise,
Fia 'n ori-ce di,
Chiar de-ar viscoli,

Susu pe Doru se suie,
Viēt'a se-si repue,
Josu spre vai cautandu
Oile-asteptandu.
Iērn'a-i pare lunga
Departē de strunga
Si-unu angeru iubitu
Ce l'a parasitu.
Numai o credintia
Tine-a lui fiintia,
Cā el va veni,
Doru-i va 'nplini.
Inpregiuru tacere,
... Mōrte si dorere,
Muntii unu pustiu,
... Si elu singuru viu!
Candu e liniscire,
Dela monastire,
S'aude pe Doru
Clopotu strigatoru,
Ce pe omu trediesce
Si ii amintesce
Susu unu Domnedieu,
Josu sufletulu seu.

VII.

Trecu iērn'a tōta
Grea si incrunata,
Pana ce mijī,
Mugurii 'ncolti.

Apoi cate-o flōre
Ce zimbiā la sōre,
Ici unu ghiocelu,
Colo-unu brebenelu,

Spunu ca primavēr'a
Si cu Mariōr'a
Cu turm'a de oi
Si miōre noi,

Au pornitu spre munte
Cu piscuri carunte,
Se se suie 'n plaiu
Pe la antaiu Maiu.

Florea 'n asteptare
Si in nerabdare
La sōre cautā
Si mi se rugā,

Radi'a se-si iutiēsca,
Iērb'a se mai crēsca
Si florile mii
Cu fetiele vii.

Cā vine-o Craiēsca
Si a lui mirēsca,
Si la nunt'a lui
Bolt'a ceriului

Cu-alu ei sōre dulce
Ce viētia-aduce,
Bradi si muntii mari,
Piri si fagii tari,

Nuntasi au se fia
Plini de veselie,
Cum nu s'au aflatu
Nici la imperatu.

VIII.

Iēca märe vine,
Cā unu roiū d'albine,
Turm'a ce-a doritu
Si multu a iubitu.

Turm'a de miōre
Si multe manzare,
Turmele de miei,
Baciu si ciobanei.

Dar printre miōre
Cin' mai vine ōre?
Cine 'n fruntea loru
Merge că in sboru?

E mandr'a Craiēsca
A Florei mirēsca
Ce suie pe Doru
Lang' alu ei amoru.

Florea 'n departare
Vede intr'o zare
Mandr'a lui venindu,
Oile suindu;

Plinu de fericire,
Veselu peste fire,
Elu cantā voiosu
Din fluieru doiosu.

Candu vediū mai bine
Spre Doru cine vine,
Elu se si uimi
Si pe locu simti,

Cā de bucuria
Peptu-i se sfasiia
Si strigandu cu focu
Elu pica pe locu!

... Candu la elu sosira
Cei ce-lu pironira
Susu pe 'naltulu Doru
Elu le dise: „moru!“

Crud'a-le 'ncercare
Le-aduse 'ntristare,
Si toti mi-lu boceau
Si mi-lu ingropau

Chiar pe plaiu de munte
P'a Dorulu frunte,
P'unde-a pastoritu,
Turm'a si-a iubitu.

In locu de o nunta
Fu o mōrte crunta,
Sōrele 'ntristatu
Cu vlogu s'a 'nbracatu,

Muntii se cernira,
Florile palira,
Iērn'a Craiēs'a loru
Se ascunse 'n nuoru.

Si-a ei lacrimiōre
S'au facutu isvōre,
Ce n'au mai secatu,
Nici n'au inghiatiatu.

IX.

Si-astadi p'acelu munte
Cu verfuri carunte
Se vede-unu mormentu
Dupa semnulu santu.

Candu ilu vedu ciobanii
Si candu trecu mocanii,
Se oprescu de doru
Pentr'unu fratiuru.

Si-a lui amintire
Si nefericire
Ei o povestescu
Si la Doru privescu.

Plangu albe miōre,
— Multu sunt simtītōre, —
Canii ca 'n pustiu
Latra a mortiu;
Iērn' dulci primavere
Cu-a loru floricele
Mormentu 'nvelescu
Si cu elu sioptescu!

Sava N. Sioimescu.

si durabila intre romani si maghiari pe basea nationalitatii nu mai póte fi vorba, si este pecatu a mai perde timpul cu incercari desierte, precum este si ac sta.

Amu premisu mai in susu, c  publicistii din Romani'a cunosc istori'a si relatiunile natiunii romanesci din ac sta monarchia, pre c tu cunosc Siberi'a si Polinesi'a. Preste pucinu se voru implini 140 de ani, de candu romanii din Transilvani'a si Banatu lupta pentru recun scerea nationalitatii lor politice,  ra nu numai acelei genetice, pentru drepturi politice nationali; din contra ungurii nici-odata nu au voitu se audia de ac sta dorintia drépta si legitima, ci au luptatu pe via ta pe m rte contra ei,  ra astadi romanii au ajuns că se li se denega chiaru nationalitatea genetice, originea si dreptulu de a se folosi de limb'a lor, nesuferindu c  3 milioane, de romani se mai cutedie a se numi pre sine natiune; declarandu susu si tare, că din Leit'a p na in Predealu la Brasiovu existe numai una natiune, cea magiara, si alt'a langa ea, alaturea cu ea nu este suferita cu nici-unu pretiu. Pas' acuma de te inapaca pe basea nationalitatii. Si „Rom. I.” nu scie nimicu din c te s'au intemplat intre noi, fia si numai de ani 30 inc ce; ea nu aude, nu vede, că romanii cu via ta odata nu lasa dela nationalitatea lor si c  ungurii mai voru a se germanisa, dec tu a recunósce pe romani de natiune politica, cu drepturi nationali si politice.

Intru acelasu Nr. „R. I.” vorbesce c  unu agentu provocatoriu, indemnandu la rebellioni, adeca tocmă asia, c  si cum ar sim i o placere de a ved  pre c tiva romani ardeleni pusi in furci unguresci ori austriace, c  in a. 1848/9. Unii  meni au curagiu mare a se bate cu pusca lunga de aici p na la batalia; dara acestu modu de a luptă, pe la noi se numesce poltroneria.

In capulu „Rom. libere” stă dn. professoru de liceu Dim. A. Laurianu, fiulu dlui decanu A. T. Laurianu, si nepotu alu repausatului parochu din comun'a Fofeldea in Transilvani'a, nu departe de Sibiu. Amu avea totu dreptulu se asteptamu dela dlui, c  se 'si invetie pe colaboratorii si corespondentii sei la  resicare legi de lealitate si buna-cuviintia.

Trecemu la organulu venerabilei partide conservative „Timpulu”, alu carui spiritu conducatoriu este dn. advocatu Titu Maioreescu, fiulu lui Ioanu Maioreescu, de origine din Bucurdea, comuna situata intre Aiudu si Blasiu in Transilvani'a,  ra mam'a dlui sora buna a episcopului Ioanu Popasu dela Caransebesiu in Banatu. Ni se spune, noi inse nu scimu, c  „Timpulu” ar avea si unu colaboratoru de pre la Aradu, care scrie si articlii istorici. Acestui diariu că de două luni inc ce a inceputu, cu totulu pe neasteptate, a i se face mila mare de romanii din monarchi'a austro-unguresca, inse numai sub conditiune, că nu care cumva, fiindu'i mila de noi, se irrite mani'a si resbunarea unguresca asupra Romaniei si a romanilor independenti. Lectorii nostri au avut ocasiune de a cun sce acea specie de mila fricos  din articulu reprodustu de noi dupa „T.” in Nr. 5 alu „Obs.”

Acelasiu diariu inse vine in Nr. 43 din 24 Febr. v. cu unu altu articlu, multu mai lungu, in care se ocupa de turburarea spiritelor produsu prin noulu proiectu de lege destinatu a estermina limb'a romanescă din scóle, biserica, familii. „Timpulu” afla că ac sta cestiune „ar fi mai multu caracteristica dec tu insemnata”, adeca mai pe romanesc curatu: atentatulu de a face se dispara in vreo 100 de ani vreo 3 milioane de romani de pre chart'a ethnographica, pentru ilustrii reprezentanti ai partidei conservative din Romani'a nu are nici-o insemnatate, ea este mai multu curios , obiectu de distractiune, că pentru ori-ce cosmopolitu. Adeca se p te, că de nimicirea romanilor de dinc ce totu le ar mai fi ceva mila, camu că de vite candu le ducu la macelaria; dara in fine este lucru f rte periculosu a pune unu cuventu bunu pentru ele, c  celu pucinu se nu fia torturate. Din ac sta cauza, din ac sta frica mare de unguri, „Timpulu” protesta si se apara cu multa polilogia, c   ca, poporul romanescu nu este iubitoriu de c rta, isi cun sce rolulu modestu ce are se j ce in principatele dunarene (nu in Romani'a?), „nu si-au aruncatu niciodata ochii dinc ce de granitia, nici cu sperantia, nici cu dorintia; ba convinsi că prin orice miscare facuta la noi (in Romani'a) in favórea consangienilor din monarchi'a habsburgica, nu le facemu acestora dec tu reu, desteptandu preventiunile si prepusurile neintemeiate ale cetatienilor lor de alta limba etc. etc.” De aci inainte publicistulu ocupandu-se de susu atinsulu proiectu de lege, de actiunea deputatiunilor roma-

nesci, de invectivele diarielor, de incercarile mai vechi, de a desfiint  nationalitatea romana prin religione, inch iaie dicundu, c  guvernulu ungurescu nici-odata nu'si va mai ajunge scopulu de a magiarisa. Cu tóte acestea, „Timpulu” se apara si aci, c  d mne feresce, elu nu critica proiectulu de lege alu lui Trefort, si in fine c  tóte acelea „nu le dice pentru a apar  romanii din Ardealu si Ungari'a,” din cauza c ? g citi: „c  statulu vecinu alu Austro-Ungariei ne este (Romaniei?) razimu in grelele inpregiurari, prin care trecemu, si pentru că tóte desbinarile intre elementele neslav ne ale monarchiei vecine, nu servescu dec tu o cauza primejdioasa a Europei intregi, caus'a nordului.”

(Va urm ).

Proiectulu de lege pentru instructiunea obligatorie a limbii magiare in scólele populare.

De si la tempulu seu amu fostu publicatu punctele esentiali din acestu fatalu proiectu de lege, ne vedemu necesitati a mai republică de astadata tectstulu autenticu alu acestui proiectu de lege, asia cum a fostu elu depusu in diu'a de 12 Martiu pe m s'a dietei din B.-Pest'a. Elu suna asia:

„Fiindu neccesariu a se dă ocasiune fiacarui cetatienu se 'si insusiesca limb'a magiara, c  limb'a statului, asia spre acestu scopu se stabilescu următoarele dispositiuni:

 . 1. In preparandiele confessionali nema-giare, in care de altcum limb'a magiara este dej  unu studiu obligatu in puterea   . 13 si 88 ai art. de lege XXXVIII din 1868, ea se va predă de aci inainte in atatea  re, c  fiacarui candidat de invetatoriu se'i fie posibilu a o invetia se o vorb ca si scrie in tempulu catu dur dia intregulu cursu.

 . 2. Dupa trei ani (i. e. a unui cursu de preparandie) incependu dela intrarea in vigóre a legii presente, nimenea nu va putea obtin  o diploma de invetatoriu, nici nu va putea fi aplicatu c  invetatoriu seu c  suplinitoriu, déca nu va cun sce limb'a magiara pana la acelu gradu, incatu se fia in stare se o propuna in scólele populare.

 . 3. Invetatorii aflatori dej  in functiune, seu aceia, cari voru intră in functiune in decursulu celoru trei ani amintiti in paragrafulu precedentu, sunt obligati c  in terminu de 6 ani dela intrarea in vigóre a acestei legi, se 'si insusiesca limb'a magiara pana la acea mesura, incatu se fia in stare a'si probă prin depunerea unui esamenu capabilitatea lor de a propune in acea limba.

Acei invetatori, cari in momentul intrarii in vigóre a acestei legi, voru fi trecutu preste etatea de 50 ani, potu fi dispensati, la cererea lor, de acestu deobligamentu din partea ministrului de culte si instructiune.

 . 4. In acele scóle elementare seu scóle populare superioare, in cari pana acuma limb'a magiara n'a fostu obiectu de invetiamentu obligatoriu, dar' se afla in functiune unu asia invetatoriu, care este in stare a o predă, acolo limb'a magiara va fi in anulu care va urm  intrarei in vigóre a acestei legi, obiectu de invetiamentu obligatoriu.

 . 5. In generalu limb'a magiara dupa unu terminu de 6 ani trecuti dela intrarea in vigóre a acestei legi, va deveni in tóte scólele elementare si populare superioare obiectu alu invetiamentului obligatoriu, cu esceptiune numai a casuriloru memorate in  . 3.

 . 6. Dar' si inainte de terminulu prescristu in paragrafulu precedentu, déca intr'o scóla se afla aplicatu unu asia invetatoriu, care este in stare se predea in limb'a magiara, acolo ea indata va fi introdusa c  obiectu alu invetiamentului obligatoriu.

 . 7. Acele comitate seu acele parti de comitate, in cari obligamentulu instructiunii limbii magiare va fi a se introduce treptatu mai inainte de terminulu ficsatu, le va desemn  la propunerea jurisdictiunii respective, ministrulu de culte si instructiune, in cointelegere cu ministrulu de interne.

 . 8. Esecutarea prescrieriloru si a dispositiuniloru transitorie, coprinse in paragrafi precedenti va fi controlata din partea ministrului de culte si instructiune prin inspectori de scóle, precum si prin celelalte organe ce sunt anumite in legea despre autoritatile scóleloru populare ( . 3 in art. de lege XXXVIII din 1879).

 . 9. Cu esecutarea acestei legi se insarcin ia ministrulu de culte si instructiune si ministrulu de interne.

Buda-Pesta, 11 Martiu, 1879.

Augustu Tr fort m. p.

Două interpelatiuni ale Archiepiscopului Mitropolitu gr.-or. Mironu Romanulu facute pentru Romani'a.

Escel. Sa dn. mitropolitu, dupa audienti'a sa a două avuta in B.-Pesta la Maiest. Sa in 10 Martiu, c  membru alu Delegatiunii unguresci, in siedinti'a din 14 adresandu-se c tra ministrulu de externe dn. com. Iuliu Andrássy cu unu discursu mai lungu, care culmin dia in combatarea planuriloru russesci de a'si intinde puterea si domni'a totu mai departe, formulă două intrebari relative de a dreptulu la Romani'a. Acelea se resuma mai pre scurtu in urmatorii termini:

Este adevveratu c  cabinetulu austro-ungurescu ar sprijini vederile si procedur'a Rusiei contra Romaniei in cestiunea Arab-Tabiei?

Este adevveratu, c  regimulu nostru de externe ar fi gata se ad pte unele planuri, dupa cari Romani'a ar fi se se inpartia intre Austro-Ungari'a si Rusii'a asia, c  Rusii'a se ajunga a ne fi vecina nemidiuocita la Carpatii orientali si la Dunare?

Comitele Andrássy a respunsu mitropolitului indata, ad 1. Caus'a Arab-Tabiei inca nu este decisa definitivu prin invoirea cabinetelor europene; prin urmare aci de ocandata nu mai inc pe vorba. Ad 2) Răspunde in modu cu totulu positivu, că nu are nici-o cunoscintia despre asemenea planuri de a se inparti Romani'a, căci o idee c  ac sta pana acum nu s'a formulatu de c tra nimeni, nu este nimeni, care se fia recomandat asia ceva si nimeni care se fia primitu; constata inse, c  diariile discuta ac sta cestiune.

Mitropolitulu audiendu acestea raspunsuri, declara, că celu dintaiu fiindu in termini prea generali, nu prea are ce alege din elu,  ra cu alu douilea este indestulatu.

Comentariu ulterioru la ambele interpelatiuni adressate de c tra unu mitropolitu romanu in Delegatiune, nu de c tra vreunu deputatu in camera, isi potu face lectorii, mai alesu cei din Romani'a. Mitropolitulu pe semne a sciutu prea bine, pentru ce face acelea intrebari.

Catastrof'a dela Seghedin.

Nici p na in momentele candu scriemu acestea, inca nu se p te fics  nici chiaru in cifre aprocsimative numerulu vietieloru cadiute victima valuriloru turbate ale Tiszei, precum nici daunele cauzate semenatureloru, edificiiloru si averei mobiliare a orasieniloru. Detailurile ce se publica sunt inspaimentat re si insuflat re de mila. Grati  initiativei luate din tóte partile monarchiei, colectele ce se facura si se mai facu inca at tu in bani c tu si in victualii, precum si caldur'a si emulatiunea ce domnesce intre cetatile si localitatile invecinate de terenulu inundatu, pentru primirea si ingrijirea celoru salvati, ne dau cele mai bune sperantie ca ei voru fi scutiti celu pucinu de miseri'a completa si de pericolulu de a muri de f me. Pana acuma ap'a inca nu 'si-au afluat nici o scursura mai larga, asia ca nefericitulu orasiu inca totu inn ta in apa, alu carei nivelu remane aprópe constantu. Ac sta inpregiurare maresce catastrofa pe fia-ce momentu, pentru-ca locuintiele Seghedinului in parte mare fiindu edificate din caramida nearsa, fundamentele se inm ie si edificiele se surpa si se rostogolescu in umedulu elementu. Din 9700 edificii pana acum'a d'abea au remasu 261 intregi, alu caroru numeru inse se inpu n dia din momentu in momentu.

In deminétia de 17 l. c. Maiestatea Sa Imperatulu a visitatu ruinele Seghedinului. Dupa ce au visitatu pe unu pontonu in decursu de 4  re terenulu inundatu, a plecatu de acolo directu la Vien'a. Se dice ca Majestatea Sa Imperat s'a in urm'a acestei catastrofe isi va scurtă petrecerea in Irlandi'a si se va reint rce catu mai curendu acasa.

In Angli'a, in Franci'a, in Germani'a, in Romani'a si mai in tóte celelalte state ale Europei atatu guvernele, catu si particularii se grabira a deschide liste de subscrieri pentru nefericitii inundati.

Romani'a.

Bucuresci. (Cestiunea evreiloru in camamere.) In Nr. nostru 17 arataramu, pana la ce mesura spiritele patriotiloru sunt agitate si nelinistite prin punerea la ordinea dilei a cestiunii evreiloru. De atunci inc ce debaterile parlamentare câte au decursu intre 25 Febr. (9 Mart.) si 28 (12 Mart.) in camera si senatu, nu numai au aruncatu lumina preste intr g'a situatiune, ci se pare că au si limiscitu inc tuva spiritele ingrijate, si asia propunerea guvernului de a se supune art. 7 din constitutiune la revisiune in sensulu (numai in sensulu, nu si ad literam) tractatului de Berlinu fu adoptata cu majoritate stralucita at tu in camera c tu si in senatu. Ceea ce remane pentru totdeauna demnu de paginile istoriei la darea acestoru voturi este, că astadata, c 

si in alte dile de pericole supreme pentru patria si natiune, cei mai inversiunati membrii ai opozitiunii, dintre cari unii porta nu numai ura de partida, ci chiar ura personala anume contr'a ministrului presedinte J. Brateanu, calcandu'si pe pasiunile lor particulare, si dandu-le victima patriotismului, au aruncatu voturile lor in urn'a si cumpan'a majoritatiei. Totu aci mai este de insemnatu, ca anume in camera minoritatea se forma astadata mai multu numai din doue fractiuni liberali, ai caroru membrii rapiti de ameratiunea sufletesca si de drepta mania ce de altmentrea trebuie se simtia ori-care romanu, nu mai era in stare se judece situatiunea cu sange rece, precum trebuie se se intemple in politica.

Acestia, cerea, cu votulu de revisiunea constitutiunii, respective de indigenarea jidoviloru, se fia motivatu pe largu si in ca asia, ca din acela se resulte oresicum unu votu de blamu chiaru pentru Europa. S'au tinutu si sedintie secrete, dara cu neimpacatii adversari ai jidovimei orice tractatiune au fostu imposibile, si tote argumentele ministriloru si ale oratoriloru din majoritate despre marea necesitate de a esi in faci'a Europei cu votu unanimu, in adevuru nationale solidariu, iau lasatu reci ca marmora. Ei bine, opiniunea loru trebuia se cada, sentimentele loru merita totu respectulu.

Din partea conservatoriloru dn. avocat Titu Maiorescu tnu in acesta cestiune blastemata celu mai eminente discursu in camera, pe care-lu combatu colegulu seu dn. adv. Daniileanu prin unu lungu discursu, in care numera multimea de rele cauzate prin evrei si altoru natii, pretinde motivarea pe largu a votulu si anume chiaru acuma, inainte de constituanta si se declare in faci'a lunei, ca numai acelu evrei li se va acorda indigenatulu (naturalizarea), carii voru documenta unulu cate unulu, personalu, ca sunt nascuti in tierra din parinti nascuti totu in tierra.

Dn. adv. Vernescu (fostu si ministru), capu alu unei fractiuni, combatu cu focu opiniunea majoritatiei. In fine in camera decisera eminentele discursuri ale dlui Georgie Chitiu, fostu ministru de culte si instructiune si alu ministrului presedinte J. Brateanu. Dn. Chitiu arata cu citate din protocoalele sedintieloru congressulu dela Berlinu, ca in adevuru unulu dintre membrii venise cu propunerea, ca in art. 44 se intre clausula, ca Romanii se fia obligati a indigena pe toti evreii locuitori in Romania, cati nu voru fi sub protectiunea vre-unei puteri straine, ai admite in massa, de dreptu, ca in se chiaru principele Bismark l'a respinsu in manier'a sa dicandu: Acesta nu o potemu admite. Nu, vedi bine, ca la indigenatu se mai ceru prin dreptulu privatu alu toturoru tieriloru civilisate in ca si alte conditiuni essentiali, pe care suplicantele trebuie se le implinesca, de es. midioloece de subsistentia, moralitate, legile casatoriei s. a. Asia intre altele exista lege generala despre monogamia; ce vei face inse cu acei mohamedani, carii aru cere indigenatulu, aru tineau inse la bigamia sau la tetragamia permissa in Coranu?

Cuventarea dlui Chitiu fu primita cu aplause prelungite.

Din discursulu dlui J. Brateanu ese si mai lamuritu, ca Europei nicidecum nu i'a fostu si nu i' este in cugetu a fortia pe Romania, ca se admitta indigenatulu israelitiloru in masse, in glote. Ne rezervamu inse, ca din acelu discursu memorabile se reproducemu in altu Nr. celu pucinu cateva pericope, din care se va cunoaste totuodata ager'a petrunere politica cu care se tractedia in Romania cestiuni de natur'a acesteia.

S'au distinsu si in senatu din nou cati-va oratori. Dn. Voinovu a facutu unu catalogu lungu de reutai de ale jidoviloru. Dnii Carpu, Viorenu, Bosianu, G. Leca discutara cestiunea cu multa caldura patriotica. Dn. Vas. Baiurescu differi de cei mai multi intru aceea, ca dsa voiesce a se da in revisiunea constituantei cu totulu optu articlii din constitutiunea dela 1866, ca inse nu acuma este timpulu (loculu) a le lua in desbatere, ci la constituanta. Constata si dsa, ca congresulu din Berlinu nu a voit a impune Romaniei indigenarea evreiloru in masse, ci a stabilitu mai multu numai unu principiu, ca religionea nimenui se nu mai fia considerata ca pedeca la castigarea drepturiloru civili si politice.

— (Circulara guvernului romanu in cestiunea granitieloru Dobrogei.) Acesta nota circulara, data din Bucuresti in Ianuariu 1879, si trimesa de guvernulu romanu reprezentantiloru sei din strainatate, este urmatoarea:

Domnulu meu! Deja in Septembrie trecut, doue luni dupa ratificarea tratatulu de Berlinu, Romania, supunendu-se hotaririloru tratatulu de Berlinu, a cedatu Basarabi'a Rusiei. Mai multe luni dupa aceea Romania a luat in stapanirea sa Dobrogea, precum i prescrie acesta cererea Europei. De si granitiile acestei provincii erau atunci in ca nehotarite, amu sciutu totusi, ca Europa nu va intarzia de a le fixa prin mijlocirea comisiunii europene, intocmite spre acestu scopu, si in conformitate cu articolulu 46 alu tratatulu de Berlinu.

Reprezentantulu Rusiei in sinulu acestei comisiuni a credutu ca trebuie se combata lini'a de granitia adoptata in unanimitate de colegii sei pentru fisarea hotareloru intre Bulgaria si Dobrogea.

Acesta contradictiune tine in suspensiune oper'a comisiunii, si impedeaza autoritatile romane de a executa in intregime loru functiunile, ce le competu in noulu teritoriu romanu.

O situatiune ca acesta este potrivita de a crea Romaniei deosebite dificultati, si guvernulu princiaru considera ca o datorie a sa, de a le face cunoscutu prin mijlocirea dv. mariloru puteri semnate in genere si in specialu cabinetulu din . . .

Sub raportulu materialu Romania suferu dificultati considerabile si perdetu destulu de insemnatu prin aceea ca stapanirea sa factica nu se pote intinde asupra unei granitii comune.

In loca de a comunica de la unu tiermu alu Dunarei la altulu intr'unu modu firescu, prin acelu punctu

alu liniei de granitie, care singurulu s'a recunoscutu ca accesibilu cu inlesnire in acele tinuturi, administratiunea romana este necesitata de a face ocoliri departate si anevoioase, prin cari se creeza o pierdere considerabila in timpulu si bani, ne mai vorbindu despre incomoditatile eventuale de totu felulu, cari voru trebui se resulte dintr'unu modu de comunicare atatu de abnormu, ori catu de pucinu timpulu ar fi se duredie

Starea actuala de nesigurantia pune guvernulu princiaru in imposibilitatea de a padi graniti'a, care nu i s'a acordatu in modu definitiv, si de a'si stabili acolo oficiile ei vamale.

Dobrogea a avutu dintru inceputu regimulu ei vama deplinu contopitu cu acela alu celei-lalte Romanii. In inprejurarile actuale acesta contopire nu este numai fictiva, dar' ea influentia in ca in modu pagubitoru asupra intereselor nostre economice si fiscale, pana candu graniti'a invecinata a Bulgariei va continua a fi nehotarita. In lipsa unui controlu, care in inprejurarile actuale nu se pote exercita, trebuie se ne tememu, ca marfurile destinate a se inporta in Romania voru lua drumulu prin Bulgaria, spre a ajunge in Dobrogea libere de ori ce vama, si spre a se respandi de acolo ca marfa nationala in celelalte parti ale tieriei.

A semnal'a acestu periculu insemna a-i indica marea si insemnatatea.

E lesne de intelesu, ce perdetu ar trebui se suferu in curendu tesaurulu romanu, daca pe de o parte ar perde veniturile vamelor, pe cari ar ave se le infintiedie la granitiile Dobrogei, si de alta parte i s'ar sustrage acelea, pe cari nu ar fi in stare a le ridica pe celelalte granitii, parassite de miscarea marfuriloru.

Nu sunt mai mici aceste pagube nici sub raportulu moralu.

Intr'adeveru, autoritatea functionariloru nostri trebuie se suferu o scadere, daca ea s'ar exercita intr'unu tinutu, acarui granitie nefesate cu lamurire ne ar potea fi contestate in fia care di; si acesta situatiune siovaitoare nu ne pote decatu paralisa implinirea misiunii nostre, pentru executarea careia amu fostu insarcinati de catre Europa prin dobandirea Dobrogei. In fine din punctulu de vedere politicu, avemu de a observa:

1. Ca graniti'a intre Bulgaria si Dobrogea a fostu fixata dupa liter'a tratatulu de Berlinu si dupa spiritulu atatu alu discutuniloru preliminaru ale comisiunii instituite pentru hotarirea granitieloru in ca ocaziunea tratatulu de Berlinu, precum si acela alu protocolulu.

Lini'a care pleca din estulu Silistrei spre a se sfersi la media di de Mangalia (art. 46 alu tratatulu) a fostu trasa cu cea mai mare conscientiositate in directiune drepta, si abaterile neinsemnate, pe cari a trebuitu se le suferu pe acesta seu pe cealalta parte, au fostu mereu astfelu calculate, incatu se aplanedia cu o acuratetia deplina.

2. Fia-care granitia combatuta de catre comisariulu otomanu, a fostu aprobatu de catre comisariulu otomanu, reprezentantulu aceleipoteri, care este imediatu interesata, ca teritoriulu principatulu Bulgariei, pus sub suveranitatea Inaltei porti, se nu fia micioratu fara motivu justificabilu.

3. Stabilirea granitiei definitive este cu urgentia necesara, ca ci este de unu interesu esentialu, ca in diu'a in care Bulgaria isi va incepe vieti'a ei autonoma, se nu existe nici unu motivu de certa intre principatulu acesta si Romania, cari amedoue sunt chemate conformu intentiuniloru Europei de a mantine cele mai amicabile relatii.

Guvernulu princiaru desvoltandu tote acestea motive, cari se intarescu in ca reciproc, este de cea mai ferma sperantia, ca puterile semnatare ale tratatulu de Berlinu voru mantine hotaririle aduse de delegatii loru cu tote voturile contra unulu, si ca voru adopta numai-decatu oper'a sevirsita de comisiunea europena insarcinata cu fisarea granitieloru intre Bulgaria si Dobrogea.

Ve rogu domnule . . . de a supune cestiunea atentiunii binevoitoare a Ex. Sale d-lui ministru alu afaceriloru streine din . . . si de a starui pentru solutiunea drepta, atatu de necesara in acesta privintia.

Primiti domnule . . .

— („Societatea academica romana.“) In sedintia din 27 Febr. a camerei romane d. G. Chitiu a prezentatu si camera a adoptatu urmatoriulu proiectu de lege:

Art. I. Societatea academica romana, instituita prin decretulu domnescu No. 1.246, din 26 Augustu 1867, se declara institutu nationalu cu denumirea de Academia romana.

Ea si are resedinta in capital'a Romaniei.

Art. II. Academia romana are de scopu cultur'a limbei si a istoriei nationale, a literiloru, a sciintieloru si frumoseiloru arte.

Art. III. Academia romana este si remane persoana morala si independenta in lucrarile sale de orice natura.

Ea singura se organiza, si face reglemente si si administra averea sa prezenta si viitoare.

Art. IV. Statulu face Academiei romane o donatiune anuala fixa de 30.000, treizeci mii lei, care se va inseria in budgetulu satulu.

Din acesta suma o parte va fi pururea afectata de catra academia la acordarea a doue premii, unulu sciintificu si altulu literariu, purtandu denumirea de premiulu Lazaru, premiulu Heliade Radulescu.

Art. V. Pentru a'si construi si a'si avea localulu seu propriu, statulu cededia academiei romane, terenulu din fati'a universitatiei la capulu despre resaritu alu gradinei botanice latulu . . . 48 metri si lungulu 13 metri

Art. VI. Academia romana intretine relatiunile sale cu Statulu prin ministeriulu cultelor si instructiunii publice.

Francia.

De si jun'a republica francesa a datu deja pana acuma in decursulu celoru 9 ani ai existentiei sale, probe destulu de palpabile despre vitalitatea precum si despre prudentia sa, totusi se mai afla forte multi, cari se indoiescu de durat'a ei si inpartasescu vederile cele mai pessimiste relativu la viitoriulu ei. Ce e dreptu, in tempulu din urma, dupa caderea din presidentia a maresialulu Mac-Mahon, elementele radicale si extreme din parlamentulu francesu incepusera a lua o alitudine amenintatoare. Asia ele pretindeu o amnestiare generala a tuturoru comunistiloru si darea in judecata a cabinetulu Broglie-Fourtau, care in 16 Maiu anulu trecut venindu la carma se declara pe sine de „cabinetu militantu“ si incepuse a prepara o lovitura de statu atentatoare asupra guvernulu republicanu. Aceste doue cestiuni au produsu o agitatiune forte mare, nu numai in Francia ci in lumea intreaga. Inamicii republicei se bucurau si predicau caderea guvernulu republicanu seu eclatarea unei revolutiuni. Dar' gratie prudentiei si calmulu ce caracterisedia pe acei barbati de statu ai republicei, cari astadi conducu destinele natiunii franceze, ambele acele doue cestiuni au fostu deslegate intr'unu modu multumitoru, ceea ce va contribui si mai multu la consolidarea junei republice. Europa isi indrepta erasi privirile cu deplina incredere spre Francia acarui guvernulu a sciutu se delaturredie conflictele si crisele amenintatoare cu unu tactu si o prudentia ce merita tota recunoscintia. In locu de a se proclama amnestia generala, presedintele republicei a fostu autorisatu a se folosi de dreptulu seu de agratiare in modulu celu mai liberalu si precum va afla elu si consiliarii sei cu cale. Era in ce priveste darea in judecata a cabinetulu dela 16 Maiu a. c. apoi cabinetulu Waddington a raportatu in parlamentu o victoria stralucita, primindu-se o ordine de di, prin care numitulu cabinetu nu va fi datu in judecata, dar' prin care celoru ce lau compusu li se da a intelege, ca purtarea si actele lor au fostu criminale si ca deca ei nu si primescu pedeps'a cuvenita, acesta au a o multumi singuru si numai gratiei si iubirei de pace si reconciliare a guvernulu si a majoritatii republicane-conservative. Intr'unu casu analogu, unu guvernulu si o majoritate reactionara ar fi fostu ore totu asia de generosa fatia cu antagonstii sei de morte, precum a fostu partid'a republicanu? Ne indoimu forte.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Din comitatulu Solnocu-Doboca, luna lui Martiu. (Episcopi'a si episcopulu dela Gherla.)

(Urmare si fine.)

Episcopulu Pavelu in tractarea cu clerulu si poporulu a fostu si este afiabilu si adevratu parintescu; nu trebuia se astepti in antechambre dupa audientia, ci potea intra ori si cine, neimpedecatu. Nu s'a intemplat prin Gherla acea ce s'a intemplat dupacum scimu in alte locuri, unde preoti veniti din departari mari, pentru tonele (capritiulu) episcopulu au fostu lipsiti de beneficiulu audientiei la parintele lor sufletescu.

Fratii dela Orade se potu intru adevuru bucura, ca dupa unu Olteanu voru capeta episcopu pre Pavelu, care de siguru le va face destulu asteptarei de a vede ratiociniu despre fonduri; dominiulu se va regula; ca-ci Ep. Pavelu este unu economu bunu si practic. Afacerile administrative si giudicale se voru termina la tempu, si nu voru fi siliti a astepta cate dupa un'a resolutiune simpla de vreo cateva sime cu anulu deplinu, dupacum s'a intemplat pre acolo in trecut. — Fiindu fora orice consanginitate in acea diecesu, nu voru fi superati de nepotismu, ci voru fi cu totii egalu acceptati, si distinsi numai dupa adeveratele merite si calitati. — Cu unu cuventu, cutediamu a dice, ca Oradea nu ar fi potutu capata mire mai bunu si mai iubitoru, decatu ilu au de aci in persoana episcopulu nostru de pana acuma!

Era dieces'a Gherlei pierde forte multu, ca-ci de nou este impedecata in desvoltagea si in inaintarea s'a prin acesta stramutare, mai alesu de vomu fi condamnatu a remane, — dupa axiom'a „sede vacante nihil innovetur“ — in stagnatiune tempu indelungatu, de ce ne tememu forte, ca-ci In. Ministeriulu dela sine cu greu afla episcopu la Gherla dupa placu.

Noi altcum ne amu si uritu de a vede, cum episcopi'a nostra tenera si neajunsa in ca la consistentia stabila, sierbesce de pedestalu pentru episcopi'a dela Orade si Metropoli'a din Blasiu.

Indata ce s'a latitu faim'a translocarei Episcopulu nostru, s'au si inceputu miscari in cercurile clerulu pentru dobandirea dreptulu de alegere. Sperantia de dobandire nu avemu prea mare, dara noi cu tote aceste ne vomu face datorie, apoi de acolo incolo ne vomu pune increderea in Escelenti'a Sa Metropolitulu si in Ilustritatea Sa noulu Episcopu dela Orade, carii ambii ca fosti episcopi ai Gherlei, se voru intrepune cu tota energi'a si influenti'a la In. Ministeriulu, apoi la escel. sa Nunciatura pentru dreptulu de alegere, sau la casu de nereusire, celu pucinu pentrucu se nu se denumescu de successoru lor si noue vreunu episcopu ceva avanturieru, ci vreunu clericu de nationalitate romana, cu spiritulu crestinescu-catholicu si preotiescu.

Se voru parea stranie aceste subliniate, dara dorere, ca trebuie se ne marginimu pretensiunile la atatu de pucinu in lumea acesta noua, mai alesu de ne vomu aduce aminte, ca ce feliu de lionu au petitu frumos'a mirasa dela Orade. Dara ne punemu sperantia mai alesu in bunulu Domnedieu si in Patronulu Diecesei, carele este monarchulu, si vomu astepta rezultatulu cu firm'a credintia, ca Christosu nu va permite machinatiuniloru omenesci periclitarea mantuintiei sufletesci aloru 1/2 milionu de credintiosi. **

Not'a redactiunii la acesta corespon-

dentia. Amu datu locu acestor informatiuni despre activitatea archiepiscopiei a prea s. sale domnului episcopu Michailu Pavelu cu acea placere, cu care amu deschis altele-dati colonele nostre informatiunilor analoge, venite dela Aradu si Caransebesiu. Precum acelea, asia si acestea de mai sus, sunt esite din pen'a unui barbatu independente, carele preste acesta, da episcopului laudele meritate numai atunci, candu stramutarea la Oradea era decisa in modu definitivu prin prea in. biletu imperatescu-regescu din 29 Ianuariu a. c.; prin urmare corespondentele nu mai potea fi suspectatu, ca dora ar cautá grati'a si favorea arhierului. Are inse acesta corespondentia una trasura caracteristica, ce merita cea mai de aproape luare in consideratiune a totoror membrilor acelei diecese, din cleru si din poporu. Din aceea ese, ca diecesanii astépta si pretindu satisfacerea totoror lipselor diecesei totu numai dela statu, respective dela gubernu, la care arhieru si alérg'a neincetatu. Cunoscemu respunsulu ce se dá la acesta observatiune, elu suna camu asia: „Monarchulu, respective statulu au aflu de necessaria infintiare acestei diecese, atatu pentru-ca preste 700 de mii suflete era prea multe intr'o singura diecese numita mai inainte a Fagarasiului, catu si cá se separe pe elementulu romanescu de celu slavu (rutenu) si se'lu scótiá de sub jurisdictiunea si influenti'a eclesiastica a clerulu rutenscu, asupra caruia romanii uniti avé mai atatea cause de a se plange amaru, cá si romanii neuniti din Banatu asup'a clerulu serbescu; in fine, cautandu, in trecut, in istoria, monarchulu candu a infintiatu acesta episcopía, nu a facutu altu-ceva, decâtu a restauratu un'a din vechile episcopii romanesci, care existasera odinioara in regiunile de nordu ale Transilvaniei si in Marmati'a, dara fusesera desfiintate sub domni'a calvinésca pana la 1691. Apoi, de ce se ne spunemu adevérulu intregu? statulu a creatu acea diecese totu-odata in interesulu propriu prea bine intielesu, pe care'lu póte comentá ori-cine. Asia patronulu fundatoru alu diecesei fiindu statulu, respective monarchulu, urmédia firesce, cá se'si sustina cu demnitate creatiunea sa.“

Cunoscemu acesta logica si o amu respectá cu placere in ori-care altu statu, homogenu in limba, in religiune, in institutiuni; aici inse la noi, anume intre conjuncturile de facia, ne infioram de consecintele ei, care ne apparu cá fórté funeste, nu numai pentru acea parte a natiunei, ci si chiaru pentru biserica cea gr.-catholica. Noi rogamu pe D-dieu, cá se remanemu totu noi de minciuna in acesta opiniune a nóstra; deo-candata inse credemu, cá precum poporulu si clerulu romanescu din biserica gr.-orientale orthodoxa, condusu de arhieru cu multu simtiu practicú si departe vedietori, dela emanciparea de sub juguri straine face minuni intru ajutorarea cu averi materiali a dieceselor si instituteloru sale, intocma póte se'si ajute poporulu si clerulu romanescu gr.-catholicu, anume din vast'a diecese a Gherlei, dela multime de parochii din acelea, care nu sunt desbinate in câte doue confessiuni cá pe airea. Conditiiunile care se punu dela unu timpu incóce la darea de subventiuni dela statu, nu mai sunt umilitórie, ci puru si simplu omorítórie. Politic'a statulu nu vrea se scia de nici-o generositate, ea este egoista, isi cauta interessulu propriu. Apoi au nu vedeti, cá astadi religiunea, biserica e considerata numai cá serva a statulu, carei ii platesci simbria, nu pe langa conditiiuni esite din reciproca invoie, ci dictate.

Sciri diverse.

— (Magiarisarea in Rodn'a). In privinti'a acesta i se scriu lui „Sb. Dt. Tageblatt“ urmatórele; D'abea „Magyar Hirlap“ proclama ca: episcopii romanesci se fia invetiati a se rugá unguresce si eata, cá in Rodn'a se si pune in lucrare acestu consiliu. Precum se scie, poporatiunea montanistica din acea localitate se compune de diverse nationalitati, dar' mai toti din ei vorbescu limb'a romanésca, fiindu ca majoritatea locuitorilor din Rodn'a sunt romani. Abstragéndu ca acolo esista de mai bine de unu anu o scóla magiara de statu, acuma voiesce biserica romano-catholica se introduca in modu obligatoru si rogatiunile in limb'a magiara. Asia domineca in 9 l. c. preotulu catholicu opri in biserica pe tóte fetele dupa terminarea vecerniei, fete in etate de 15—19 ani si le intrebá, déca sciu rugaciunile? Primindu unu respunsu afirmativu, preotulu puse pe cateva din ele se dica „Tatalu nostru,“ dar numai pucine din ele ilu sciura dice pe unguresce. In urma preotulu le porunci, cá pana in duminec'a viitóre trebue se'lu invetie tóte unguresce, ne mai fiindu permis a se rugá in limb'a nemtiésca séu romanésca.

— („Verfulu cu doru.“) Aflamu cu placere, cá poesi'a musicala romana „Verfulu cu doru“ compusa de d. Lubitz se va cantá la Londr'a de catra societatea internationala a autorilor si compositorilor sub directiunea dn. Edmond Gerson. Asemenea ni se spune ca acesta drama musicala se va cantá si la Stockholm de catra societatea filarmonica romana ce sta sub conducerea d. Dr. A. Brote. „Pressa.“

— (Imperatés'a Siarlot'a si incediulu castelului Tervueren.) In acést'a privintia se scrie cu dat'a de 20 Febr. urmatórele:

Eri diminétia a fostu silita Imperatés'a Siarlot'a se fuga din palatulu Tervueren, in care a locuitu siepte ani, din cauza cá la 5½ ore a isbucnit foculu.

Aprópe toti locuitorii palatului se aflau inca in paturi, asia încátu isbucnirea focului a provocatu o mare confusiune.

Imperatés'a, carea locuia in arip'a drépta a palatului a trebuitu se fia scapata neinbracata, si a costatu multa ostenéla, pentru a face se intieléga nenorocit'a Imperatés'a in ce pericolu se afla.

Mai antaiu s'a opusu d'a parassi asilulu seu atatu de iubitu, dar' dupa indemnulu si rugamintele tuturoru a cedatu esclamándu mereu: „Sermanulu meu palatu.“

Imperatés'a a fostu transportata mai antaiu la famili'a medicului ei, care locuesce in apropiere si unde a fostu primita cu cea mai mare amabilitate. Curendu dupa acesta sossi regin'a Belgiei in cea mai mare fuga intr'o trasura deschisa, venindu din Laeken pentru a primi pe sor'a sa.

Palatulu Tervueren a arsu cu totul, fara a cunosce pana adi caus'a incendiului. Pagub'a se urca aprocsimativu la unu milionu de franci, cá-ci nu s'a potutu scapá nimicu din scumpele obiecte cari le continea.

— (Alegere de Episcopu). Colegiele electorale de episcopi din Romani'a au alesu la scaonulu vacantu alu eparchiei Romanu, pe P. S. S. episcopulu Melchisedecu, fostu episcopu de Ismailu cu 134 voturi.

— (Lordulu Dufferin) noulu ambasadoru alu Angliei pe langa gubernulu Tiarului a sossitu la Petersburg in 3 l. c. si a fostu primitu in 5 Martiu de catra cancelariulu imperiului.

— (Cas'a militara a d-lui Grévy.) Dupa cum se scrie din Parisu, cas'a militara a presiedintelui Republicei franceze s'a formatu; ea se compune din unu colonelu de infanteria, unu siefu de escadronu de artileria, unu maioru de cavaleria si unu oficiaru de marina.

— (Procesulu atentatoremui Passanante) a avutu locu la 6 si 7 l. c. in Neapole. Sentinti'a adusa ilu condamna la mórte. Regele Umberto, se dice, ca ar fi dispusu se'lu agratiedie.

— (Arderea unei strigóie.) Se scrie din Nowgorod in Russi'a: In satulu Vracevo, din gubernamentulu Nowgorod, femeia Agrafena Ignatiowa a fostu arsa de viua de catra locuitorii din acelu satu, pentru ca era banuita de farmecatorii. Betranii satulu batura cu scanduri usile si ferestrele in care locuia numit'a femeia, gramadira paie si lemne in pregiurulu casei si in urma detera focu casei si strigóiei. Nefericit'a victima a unei babare superstitiuni a fostu prefacuta in cenusia, in tóta poterea cuventului. Preste o suta de tierani cu preotulu satulu in frunte, asistau la acestu spectacolu inspaimentatoru.

— (Tinerimea romana din B.-Pest'a) a tinutu, precum ne spune „Famili'a“ dominec'a in 9 l. c. adunare in localitatea societatii „Petru Maioru.“ Cu acesta ocaziune comitetulu arangeatoru alu seratei literarie-musicale insocita de dantiu din carnevalulu trecut a reportatu despre rezultatulu materialu alu aceleia. S'a constatat, ca pana in diu'a aceea a intratu cu totul: 1096 fl. 40 cr. Spesele avute inpreuna cu costumele calusiariloru, care remanu in proprietatea societatii, au fostu in totalu: 333 fl. Subtragéndu-se cheltuecele avute remane unu venitu curatu de: 763 fl. 40 cr. Acestu venitu s'a predatu apoi „Societatii Petru Maioru“ in alu carei favoru s'a fostu datu acea petrecere.

— (Emblem'a nihilistiloru) este o cruce, unu toporu (secure) si o tortia (facia.) „Cu crucea inainte, cu securea se abata totul si cu torti'a se ardia totul cá se se nasca o Russie noua si libera.“ Acesta este adevatul intielesu alu cuventulu nihilism, denumire data teribilei societati secrete din Russi'a.

— (Vendiarea unei sinágoe.) Diariulu nemtiescu din Cernauti, d. dto 27 Februaru, publica in partea sa oficiósa unu edictu alu tribunalului c. r. prin care se publica licitarea executiva a sinagoei jidovesci din Cernauti, in favorulu administratiunei industriale a archiducelui Albrecht din Teschen, pentru pretensiunea de 19,863 fl. Terminulu de licitare a fostu ficsatu pe dilele de: 13 Martiu, 17 Aprilie si 22 Maiu 1879. Bretiulu de esclamare in urm'a pretiuelei facute este de: 149,180 fl. Unde remase ore alianti'a israelita din Parisu, de nu au saritu in ajutoriulu onestiloru sei credinciosi din Cernauti?

— (O prelegere a principelui de coróna Rudolf.) Precum se scrie din Prag'a, intr'una din siedintiele cele mai de aproape ale Reuniunei de sciintie militare ale garnisónei din capital'a Boemiei, principele de coróna Rudolf va tine a prolegere, acarei obiectu va fi lupt'a intre francesi si prussiani ce avu locu in 6 Augustu 1870 la Spichenen.

— (O banca nationala bulgara) se va infintiá in curendu la Tirnov'a cu unu capitalu de 2—3 milióne de ruble.

— (Cium'a au incetatu.) Prin unu protocolu

subscrisu in fatia loculu din partea comisiunei europene de medici, tramisi ad hoc din partea gubernelor respective, se constata incetarea ciumei in gubernamentulu Astrahanu. Acesta póte se fia adevératu, dar' cu tóte acestea nu se póte dice, ca nu mai esista pericolu de ciuma, fiindu ca ea póte se resara fara veste mai tardiu si in alte gubernamente unde au potutu fi transportata séu prin contagiú séu prin miasme. Mesurile de precautine voru fi deci mantnute si de aci nainte cu tóta rigurositatea.

— (Tacs'a pentru magiarisarea numelor.) Cu ocaziunea desbaterei asupra budgetului ministeriului de interne, deputatulu Colomanu Thaly facu urmatórele observari: „Tacs'a pentru magiarisarea numelor a fostu introdusa de catra aceia, carora nu le convenea acele schimburi de nume. Tacs'a a fostu sustienuta si dupa restabilirea constitutiunei; dar' noue nu ne este permis a ingreuiá calea spre magiarisare, de si densulu nici prin capu nu'i trece de a magiarisá cu forti'a. Ministrulu ar trebui se incunosciintiedie prin unu decretu pe municipii, ca pentru magiarisare nu se cere decatu numai o petitiune simpla, cu unu timbru de 50 cr. Nationalitatea magiara se póte deci cumpara cu o cóla de chartia si unu timbru de 50 cr. Eftina marfa! Cine dá mai multu?

Bilantiulu

Institutulu de creditu si de economii „Albin'a“
cu 31 Decembre 1878.

Active.

Cass'a in numerariu	fl. 42027.54
Moneta	„ 390.78
Portfoiu:	
schimburi de banca fl. 609073.50	
„ si obligatiuni dela reuniuni de creditu	„ 41426.63 „ 650500.13
Inprumuturi pe ipoteci	„ 29287.99
Credite fise	„ 57347.20
Inprumuturi pe efecte	„ 560.—
Efecte, dupa specificatiune	„ 17374.75
Debitori si interese restante	„ 58061.93
Realitati	„ 25370.60
Spese de fondare	fl. 4200.—
dupa amortisare de	„ 1400.— „ 2800.—
Mobiliariulu	fl. 2135.15
dupa amortisare de	„ 213.51 „ 1921.64
	fl. 885642.56

Passive.

Fondulu actiuniloru 3000 actiuni a fl. 100	fl. 300000.—
Fondulu de reserva alu actionariloru	„ 18324.40
Depuneri pentru fructificare	„ 485522.75
Fonduri de garantia ale reuni. de creditu	„ 18969.50
Inter. fond. „ „ „ „ „ „	„ 4532.83
Fond. de reserva „ „ „ „ „ „	„ 432.89
Fond. de garantia alu creditoru ipotecari	„ 1294.—
Inter. fond. „ „ „ „ „ „	„ 167.61
Creditori	„ 12481.78
Dividende neridicate	„ 2187.—
Interese anticipate pro 1879	„ 7652.30
Profitu curatu	„ 34077.50
	fl. 885642.56

Sibiiu, in 31 Decembre 1878.

Paul Dunca m. p., I. Popescu m. p., Visarionu Romanu m. p.
membru de directiune. membru de directiune. directoru executiv.
Romulu Petric m. p.,
comptabilu.

Subsemnatulu comitetu amu examinat bilantiulu presentu si confrontandu-lu cu registrele principali si ausiliari ale societatii, purtate in buna ordine, le amu gasitu in consonantia cu acele-si si in tóta regul'a.

Sibiiu, in 6 Martiu 1879.

August Senor. Antoniu Schiau. Dr. Aureliu Brote. Ioane Cretiu.

Cursuri de Bucuresei in Lei noi (franci).

14 Martiu.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l. 100.¾ b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„ 102.— „
Obligatiune de imprumutu dominiále din 1871 cu 8%	„ 99.¼ „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„ 93.¼ „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„ 84.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„ 97.¼ „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„ 177.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„ 29.20 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„ 83.50 „
Dacia, Compania de ascur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„ 200.— „
Romani'a. Compania de ascur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„ 73.— „

Banc'a generala de asigurare mutuala „Transilvani'a.“

A X-ea Adunare generala ordinara

va avea locu Dumineca in 30 Martiu 1879 c. n. la 3 ore dupa prandiu in cas'a propria (strad'a Cisanadii Nr. 5).

Obiecte:

1. Darea de séma despre afacerile anului 1878 si bilantiulu anualu.
2. Raportulu comitetulu de revisiune.
3. Intregirea consiliulu administrativu.
4. Propuneri incurse.
5. Sortiri de obligatiuni ale fondulu de inteimeare.

Sibiiu, in 1 Martiu 1879.

(63) 2—3 Consiliulu administrativu.

Tipariulu lui W. Krafft in Sibiiu.